

TOMASZ BOJARCZUK

Wyniki dalszych obserwacji nad występowaniem jemioli popolitej (*Viscum album* L.) w Arboretum Kórnickim

Na terenie Arboretum Kórnickiego stwierdzono dotychczas 79 gatunków i odmian drzew i krzewów porażonych przez jemiolę (Bojarczuk — 1968)¹.

Kontynuowane w czasie zimy 1967/68 i 1968/69 roku obserwacje powiększyły tę listę o dalszych 39 żywicieli jemioli i to w przeważającej większości dotychczas nie znanych z terenu Polski. Jemiola popolita na podanych poniżej gatunkach i odmianach drzew i krzewów występuje w formie 2-3-letnich siewek, których poprzednio nie mogłem jeszcze zauważyć, gdyż były to mało widoczne okazy osadzone w rozwidleniach konarów. Stwierdzenie obecności siewek na coraz to innych gatunkach drzew jest dowodem dużej ekspansji jemioli i jej szerokiej skali przystosowania ekologicznego. Słuszne więc okazały się moje przypuszczenia, że jemiola może pojawiać się i na innych, nie notowanych dotychczas gatunkach i odmianach drzew i krzewów, szczególnie obcego pochodzenia, rosnących w naszych parkach i arboretach. A oto lista nowych żywicieli jemioli z Arboretum Kórnickiego (na wymienionych tutaj gatunkach i odmianach drzew i krzewów występowanie jemioli określono jako rzadkie).

- Acer campestre* L.
- A. platanoides* L. var. *rubrum* Herd.*
- A. saccharinum* L. 'Pyramidale'*
- Aesculus pavia* L.*
- Alnus incana* Moench. 'Pendula'*
- Betula atrata* Domin.*
- B. papyrifera* Marsh.
- B. pubescens* Ehrh. 'Urticifolia'*
- Caragana arborescens* Lam.*
- Celtis grandidentata* Tou.*
- C. Tournefortii* Lam.*
- Crataegus monogyna* Jacq.
- C. sanguinea* Pall.*

¹ W poprzedniej pracy (Bojarczuk — 1968) cztery odmiany *Malus purpurea*: 'Hoser', 'Makowiecki', 'Szafer' i 'Wierdak' policzono jako jednego żywiciela jemioli i stąd rozbieżność pomiędzy liczbą 76 a przyjętą tutaj 79.

- Malus angustifolia* Michx.*
Malus baccata Borkh. 'Siewka Kórnicka I'*
 M. „ 'Siewka Kórnicka II'*
M. coronaria Mill.*
M. × Hartwigii Koehne*
M. × prunifolia Borkh. 'Ołtarzew'*
 M. „ 'Sikora A'*
M. × purpurea Rehd. 'Aldenhamensis'*
 M. „ 'Lemoinei'*
Populus alba L.
P. cathayana Rehd.*
P. deltoides Marsh.*
P. euramericana Guinier 'Serotina Aurea'*
P. lasiocarpa Oliv.*
 P. PK — 14 (*P. Maximowiczii* × *trichocarpa*)*
 P. PK — 53 (*P. tremula* × *alba*)*
P. trichocarpa Hook.
Prunus Maackii Rupr.*
Robinia pseudoacacia L. 'Decaisneana'*
Salix alba L. 'Casteriana'*
 S. „ 'Pyramidalis'*
S. babylonica L. 'Pendula'*
Sorbus aria Crantz.
S. aucuparia L.
Syringa amurensis Rupr.*
Tilia mandshurica Rupr. et Maxim.*

Z wymienionych powyżej gatunków i odmian drzew i krzewów tylko *Crataegus monogyna* i *Sorbus aucuparia* należy do często spotykanych żywicieli jemioli. Na *Acer campestre* *Viscum album* znaleziona była dotychczas przez Błońskiego (1893), Makowieckiego (1930) i Szymanowskiego (1968), na *Betula papyrifera* przez Sokołowskiego i Falińskiego (1961), na *Sorbus aria* przez Szulczewskiego (1951), a na *Populus trichocarpa* przez Olaczka (1960). Pozostałe gatunki i odmiany drzew z wyjątkiem *Populus alba* są dla Polski nowymi żywicielami jemioli. Na niektórych gatunkach drzew, np. na *Aesculus pavia* i *Juglans Sieboldiana*, obserwowałem masowe zamieranie siewek jemioli. O ile w przypadku *Aesculus pavia* śmiertelność ta jest związana z powolnym zamieraniem żywiciela, to u *Juglans Sieboldiana* spowodowane to jest zapewne niezgodnością we współżyciu pasożyta i gospodarza.

W ostatnich latach na terenie Arboretum zginęło kilka żywicieli jemioli reprezentowanych przez pojedyncze osobniki. I tak ścięto usychającą *Populus laurifolia*, złamana została gałąź *Caragana arborescens* z jemiolą, a przy podkrzesywaniu zniszczono *Viscum album* na kilku od-

* Nie znani dotychczas żywiele jemioli z terenu Polski. *Mistletoe hosts not reported as such earlier.*

Fot. K. Jakusz

Ryc. 1. *Viscum album* L. w koronie *Populus angulata* 'Cordata'. Po obu stronach *Populus nigra* wolna od jemioli

mianach jabłoni w kolekcji *Malus*. Jak dotąd na terenie Arboretum Kórnickiego zaobserwowano jemiolę pospolitą na 118 gatunkach i odmianach drzew i krzewów należących do 22 rodzajów z 10 rodzin. Warto zwrócić uwagę na fakt, że okolice Kórnik są terenem masowego występowania jemioli. Wzdłuż drogi Kórnik — Zaniemyśl znalazłem liczne topole *P. 'Serotina'* i *P. 'Marilandica'* oraz *Robinia pseudoaccacia* porażone przez jemiolę. Nad jeziorem Bnińskim w miejscowości Błażejewko zaobserwowałem *Viscum album* na gatunkach drzew, które w Arboretum Kórnickim są od niej wolne, a mianowicie na *Populus tremula*, i *Salix fragilis*, a ponadto na *Populus 'Marilandica'*, *Tilia cordata*, *Robinia pseudoacacia*, *Crataegus monogyna*, *Sorbus aucuparia*, *Corylus avellana* i owocowych odmianach *Prunus* i *Malus*.

LITERATURA

1. Błoński F. — 1893. Kilka uwag o jemioli na Ukrainie. *Wszechświat* 25 : 397 - 398.
2. Bojarczuk T. — 1968. Jemiola pospolita (*Viscum album* L.) w Arboretum Kórnickim. *Arboretum Kórnickie* 13 : 123 - 132.
3. Kownas S. — 1961. Występowanie jemioli — *Viscum album* L. na terenie Szczecina. *Zesz. Nauk. WSR Szczecin* 5 : 203 - 215.
4. Makowiecki S. — 1930. Jemiola (*Viscum album*) i gązownik (*Loranthus europaeus*). *Rocz. Polsk. Tow. Dendrol.* 3 : 162 - 164.
5. Olaczek R. — 1960. Występowanie jemioli pospolitej (*Viscum album* L.) w okolicach Łodzi. *Rocz. Sekcji Dendrol. PTB* 14 : 145 - 150.
6. Sokołowski A. W., Faliński J. B. — 1961. Materiały do występowania i ekologii jemioli (*Viscum album* L. s. 1) w Puszczy Białowieskiej. *Rocz. Sekcji Dendrol. PTB* 15 : 187 - 209.
7. Szulczewski J. W. — 1951. Wykaz roślin naczyniowych w Wielkopolsce dotąd stwierdzonych. *Prace Kom. Biolog. PTPN* 12, 7.
8. Szymanowski T. — 1968. Rzadko spotykani żywicieli jemioli (*Viscum album* L.). *Rocz. Sekcji Dendrol. PTB* 22 : 199 - 202.

TOMASZ BOJARCZUK

*Further observations on the occurrence of mistletoe
(Viscum album L.) in the Kórnik Arboretum*

Summary

The author reports further 39 hosts supporting mistletoe in the Kórnik Arboretum. On the listed species and varieties of trees and shrubs mistletoe exists in the form of 2-3 year old seedlings difficult to observe. Majority of the hosts reported have not been known to support the parasite in Poland before. In total mistletoe has been observed on 118 species and varieties of trees and shrubs growing in the Kórnik Arboretum and belonging to 22 genera and 10 families (Bojarczuk — 1968).

ТОМАШ БОЯРЧУК

*Результаты дальнейших наблюдений над поведением
Viscum album L. в Курницком Арборетуме*

Резюме

Автор указывает дополнительно ещё 39 вида растений-хозяев омелыс территории Арборетума. На упоминаемых видах деревьев и кустарников омела представлена в форме малозаметных двух-трёхлетних сеянцев. Подавляющее большинство из этих видов указывается для Польши впервые. Всего в Арборетуме омела зарегистрирована на 118 видах и разновидностях деревьев и кустарников, относящихся к 22 родам из 10 семейств (Боярчук — 1968).